

ЗВІТ

про діяльність НДІ європейської інтеграції та регіональних досліджень ЧНУ імені Юрія Федьковича за 2019 рік

За звітній період науковці Інституту виконували певну роботу згідно затвердженого плану на 2019 рік, вносячи до нього корективи з погляду на потреби поточної діяльності.

В рамках напрямку *«Розвиток матеріально-технічної та кадрової бази Інституту»* було здійснено оновлення електронної бібліотеки відділу Інституту. Тривала праця щодо оновлення бази даних щодо наукових та науково-дослідних інституцій, які займаються вивченням проблем європейської інтеграції та регіональних досліджень з метою встановлення з ними партнерських зв'язків. В результаті цього передбачається ближчим часом підписання партнерської угоди з Центром Східноєвропейських досліджень Люблінського університету імені Марії Склодовської-Кюрі. Інтерес до такої співпраці попередньо заявили також інші закордонні центри. Здійснювалось вивчення можливостей проведення наукових стажувань, обміну науковою літературою із зацікавленими сторонами з партнерських інституцій (Польща, Румунія, Білорусь, Молдова).

Тривала *робота з вітчизняними та зарубіжними партнерами Інституту*. НДІ ЄІРД продовжує брати участі у реалізації проекту «Стимулювання місцевого економічного зростання в прикордонних регіонах у процесі інтеграції до ЄС: кращі практики країн Східного партнерства» (№ 599948-EPP-1-2018-1-UA-EPPJMO-SUPPA), який виконує ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України», разом із Інститутом єврорегіональних досліджень Університету Орадя (Румунія) та іншими партнерами. Термін реалізації проекту з 01.09.2018 р. по 31.08.2021 р. В рамках виконання цього проекту директор НДІ проф. А. М. Круглашов та керівник Центру сучасних етнонаціональних досліджень доц. Н. В. Нечаєва-Юрійчук взяли участь у роботі міжнародного круглого столу в Університеті

Орадя на тему «Транскордонна співпраця країн-учасниць ЄС: теоретичні дослідження та кращі практики», який проходив з 7 по 9 травня, 2019.

В рамках *напрямку «Основні проектно-дослідницькі заходи»* здійснювався: (1) моніторинг програм та опрацювання можливостей подання заявок на науково-дослідницькі проекти, відповідно до тематики роботи відділів і центрів, Зокрема на початку 2020 року Інститут планує взяти участь в конкурсі заявок на грант для підтримки університетських аналітичних центрів, який проводить МФ «Відродження», а також у конкурсі проектів за програмою Еразмус + на 2020 і наступні роки (доц. С. М. Швидюк взяв участь у підготовчій нараді з цього проекту у Києві); (2) участь в організації та проведенні інформаційного супроводу процесів децентралізації влади в Україні, зокрема в тематичних і експертних заходах, організованих Чернівецькою ОДА; (3) участь в аналізі та проведенні фокус-групових досліджень у Чернівецькій обласній державній адміністрації з проблематики євроатлантичної інтеграції та співпраці інститутів громадянського суспільства і органів виконавчої влади.

В рамках напрямку *«Організація та проведення наукових та комунікативних заходів»*, Інститут взяв, по-перше, безпосередню участь в організації та забезпеченні проведення 14 травня 2019 року IX Міжнародної наукової конференції «Розвиток політичної науки: національні перспективи та європейські практики» (травень 2018 р.), засідання якої були підготовлені за основною тематикою наукових досліджень НДІ та відбувались також в приміщенні Інституту. Робота конференції відображена у виданих друком її Матеріалах. Важливо відзначити, що цього року до кола співорганізаторів конференції долучився Люблінський університет імені М. Склодовської-Кюрі. По-друге, елементи експертних дискусій були інтегровані в процес підготовки студентів, що навчаються за спеціальностями «Політологія», «Публічне управління», «Міжнародні відносини», «Міжнародна інформація». По-третє, комунікативні заходи проводилися у рамках засідань та конкурсних панелей Євроклубу імені Жана Моне та VII конкурсу учнівських робіт з питань євроінтеграції. Останній традиційно проводиться на базі Чернівецького міського ліцею № 2 і був присвячений відзначенню Дня Європи.

В рамках *напрямку «Розвиток партнерських взаємин»* науковці НДІ брали участь у роботі наукових конференцій та інших наукових та науко-практичних заходах за тематикою дослідницької роботи Інституту, в тому числі з виїздом за межі України. Зокрема, проф. Круглашов А.М. (Канада, Молдова, Польща, Румунія та Франція), проф. Ротар Н.Ю. (Польща), доц. Нечаєва-Юрійчук Н.В. (Польща, Румунія), доц. Швидюк С.М. (Польща) та інші. Упродовж звітнього періоду тривала робота з організації та проведення круглих столів, насамперед у співпраці з Чернівецьким регіональним Центром перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ та організацій, іншими органами влади та місцевого самоврядування. Наприклад, разом із Чернівецькою міською Радою та Чернівецьким регіональним центром підвищення кваліфікації державних службовців (ЦППК), за підтримки Фонду імені Ганса Зайделя науковці НДІ взяли участь у проведенні VII Міжнародної наукової конференції «Муніципальні читання імені Антона Кохановського» (14 – 15 листопада 2019). 10 грудня 2018 р. НДІ виступив співорганізатором II Міжнародної науково-практичної конференції «Європейська інтеграція України в час нових викликів і загроз», яка відбулась у ЧНУ імені Юрія Федьковича за участю та підтримки Чернівецької обласної державної адміністрації.

Науковці НДІ брали участь *у організації та проведенні важливих міжнародних заходах, національних і регіональних заходів* у Чернівцях та за їх межами. Так, 20 лютого 2019 р. в Інституті відбулося засідання круглого столу на тему: «Регіональні аспекти розвитку державної молодіжної політики до 2020 р.», організованого НДІ разом з Чернівецьким регіональним центром перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ та організацій (далі – ЦППК), та Управлінням молоді і спорту Чернівецької обласної державної адміністрації і кафедрою економічної теорії, менеджменту та адміністрування Чернівецького національного університету імені Ю.Федьковича.

На запрошення місцевого осередку Наукового Товариства імені Тараса Шевченка в Едмонтоні 13 березня 2019 р. директор НДІ європейської інтеграції та регіональних досліджень ЧНУ імені Юрія Федьковича проф. А. Круглашов виступив із публічною лекцією на тему «Інтеграційні устремління України: пройдений шлях та завдання на майбутнє». Захід відбувався в залі засідань Сенату Університету Альберти.

Під час наукового відрядження до Канади, проф. Анатолій Круглашов був запрошений Торонтським офісом Канадського Інституту українських студій виступити з меморіальною лекцією імені Володимира Дилинського на тему «Українські реформи: між примарою федералізації та потребами децентралізації». Лекція відбулася 21 березня 2019 р. в Інституті Св. Володимира англійською мовою.

На прохання керівництва КІУСа він виступив в Університеті Альберти з лекцією на тему: «Етнополітика в Україні: національна та регіональна динаміка». Також на запрошення Наукового товариства імені Шевченка в Едмонтоні доповідав на тему «Європейська інтеграція України: пройдений шлях і завдання на майбутнє».

В університеті Вікторії (М. Вікторія, Канада) проф. А. М. Круглашов виступив із лекцією на тему: «Змінюючи систему місцевого самоврядування в Україні: реформи всупереч реформаторам?». Лекції викликали зацікавлення та позитивні відгуки з боку учасників обговорення зазначених проблем. Під час перебування в Канаді ним також обговорювалися питання подальшої співпраці з колегами в різних форматах та існуючих можливостях.

Від імені НДІ доцент Сергій Швидюк 29 березня 2019 р. заступник керівника Центру білоруських, литовських та балтійських студій НДІ ЄІРД, к. політ. н., доцент С. Швидюк взяв участь у публічній дискусії «Президентські вибори в Україні 2019: вплив Кремля vs народження європейської демократії», що відбулася в залі Брудзінського, Казімежовського палацу у Варшавському університеті. Захід організували Студії Східної Європи Варшавського університету (Польща) та Подільська агенція регіонального розвитку (м. Вінниця, Україна). С. Швидюк представив спільну з професором А.

Круглашовим наукову розвідку на тему «Російське втручання у вибори: гібридні загрози для демократії». У ній проаналізовано російське втручання у вибори України та інших держав, зокрема США, Великої Британії, Франції, Нідерландів та Іспанії.

6 травня 2019 року НДІ забезпечив підготовку та проведення публічної експертної дискусії «Європейський поступ України: від Угода про Асоціацію до повноцінної інтеграції», яка відбулась у ЧНУ імені Юрія Федьковича за участю Чернівецької ОДА та Чернівецького ЦППК. На заході, крім експертів Інституту та інших фахівців виступили високопосадовці регіону та представники дипломатичного корпусу.

31 травня 2019 р. Науково-дослідницький інститут Європейської інтеграції та регіональних досліджень, разом із Комітетом виборців України (КВУ), спільно з кафедрою політології та державного управління факультету історії, політології та міжнародних відносин ЧНУ ім. Ю.Федьковича провів круглий стіл з обговорення питань виявлення та протидії дезінформації з боку Росії у виборчий період. Метою заходу стало привертання уваги науковців і експертів до означеної проблеми, а також налагодження діалогу між регіональними представництвами КВУ, депутатами України різних рівнів, представниками ЗМІ та громадянського суспільства, що міг би сприяти напрацюванню рекомендацій для виборців з розпізнання й уникнення впливу дезінформації під час майбутніх виборів. Доктор політичних наук, професор Н. Ротар присвятила свій виступ темі «Україна як об'єкт російської пропаганди: динаміка предметного поля та ареалу поширення». Про російське втручання у вибори та гібридні загрози демократії розповів кандидат політичних наук, доцент С. Швидюк.

31 травня - 1 червня 2019 р. в Університету Орадї (Румунія) відбулася міжнародна наукова конференція «Одна Європа – єдиний ринок праці крізь консультативну допомогу в кар'єрі». На ній обговорювалися проблеми та можливості створення єдиного ринку праці в Європі та роль освіти в досягненні успіху в умовах його розвитку. На цю конференцію її організаторами було запрошено виступити як ключового спікера проф. А. Круглашова – зав. кафедри політології та державного управління, директора НДІ європейської інтеграції та

регіональних досліджень Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Тема його доповіді: «Європеїзація українських університетів: управління внутрішніми та зовнішніми ризиками». У ній він розкрив особливості участі українських університетів у «Болонському процесі», охарактеризував демографічні, управлінські, кадрові та інші виклики, як повстають перед вітчизняними університетами, порівняв їх проблеми з розвитком ЗВН в окремих країнах ЄС

Під час свого короткотривалого перебування в Університеті Орадя за програмою академічної мобільності Еразмус+ проф. А. Круглашов – директор НДІ європейської інтеграції та регіональних досліджень Чернівецького національного університету був запрошений взяти участь у науковому обговоренні важливих для країн Центральної та Східної Європи питань. Мова йшла про національну ідентичність в умовах Східної Європи. Круглий стіл відбувся 23 травня 2019 року, за участю професорів Карли Барс, Мірча Брі, Ралуки Віман Міллер, Драгоша Дерибиняну, доктора Іштвана Полгара. А. Круглашов поділився своїми роздумами та науковими пошуками щодо вивчення процесів формування нової національної та геополітичної ідентичності України в регіональному та європейському контексті.

З 25 серпня по 31 серпня 2019 року в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича успішно проходила робота Літньої школи «Потенціал, ризики та обіцянки етнічного розмаїття». Її організаторами виступили Університет Марбурга (ФРН) разом із Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича, в особі Науково-дослідницького інституту європейських студій та регіональних досліджень, за участю кафедри політології та державного управління факультету історії, політології та міжнародних відносин. Саме на базі НДІ й було проведено більшість занять школи.

12 вересня 2019 р. в Науково-дослідницькому інституті Європейської інтеграції та регіональних досліджень (НДІ ЄІРД) відбувся круглий стіл «Паспорт безпеки України: Чернівецький регіональний вимір». Захід проведений у рамках дослідницького проекту Національного інституту

стратегічних досліджень (НІСД), присвяченого вивченню проблем безпеки українських регіонів. Спікерами Круглого столу були перший заступник директора ДМГО Центр міжнародної безпеки А. Каракуц (м. Донецьк) і молодший науковий співробітник відділу проблем зовнішньої політики та міжнародної безпеки Національного інституту стратегічних досліджень О. Давимука. Серед експертів були залучені співробітники НДІ доц. С. Швидюк і доц. М. Гуйтор, завідувач кафедри міжнародної інформації ЧНУ проф. В. Фісанов, директор Державного науково-технічного центру «Екоресурс», члени студентського політологічного наукового товариства «Аналітик».

З 30 вересня – по 5 жовтня 2019 р. в нашому університеті було успішно проведено Міжнародний семінар «Конфлікт – Ідентичність – Державність: перспективи для ЄС та Східного сусідства». Його організаторами виступили Університет Оснабрюк (ФРН), Інститут Дунайського регіону (Відень, Австрія) і Організація з проведення семінарів та консультивання в Європі. З українського боку підготовку та проведення семінару забезпечив Науково-дослідницький інститут європейської інтеграції та регіональних досліджень за участю кафедра політології та державного управління Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Фінансову підтримку семінару надав DAAD. Аспіранти, молоді науковці зі ступенями, а також окремі магістранти з Німеччини, України, Молдови, за участю окремих представників Бразилії, Пакистану тощо взяли активну участь у заняттях, які проводили викладачі й тренери Себастьян Шьофер, Іріс Рехлау й Надія Афанасьєва, професори Ульріх Шнекенер, Анатолій Круглашов та Сергію Мустеца.

11 жовтня 2019 р. в Інституті міжнародних відносин Молдови (Кишинів) відбулася міжнародна наукова-практична конференція «Європейський простір безпеки: виклики, можливості, перспективи інтеграції». Координатором наукового заходу виступили проф. Людмила Рошка, а серед його організаторів був також Чернівецький національний університету імені Юрія Федьковича. Наш університет на конференції представляв проф. Анатолій Круглашов - директор НДІ європейської інтеграції та регіональних досліджень, зав. кафедри політології та державного управління. Він виступив на тему «Східне партнерство

в системі європейської (не)безпеки». Доповідь містила аналіз досягнень і невирішених питань для країн Східного партнерства, для східноєвропейської політики ЄС, а також окремі пропозиції для їх вирішення. Вона викликала зацікавленість присутніх колег і наступну наукову дискусію. Проф. Круглашов був також запрошений до складу наукового комітету цієї конференції.

З 5 по 8 листопада 2019 р. проф. Анатолій Круглашов – директор НДІ європейської інтеграції та регіональних досліджень ЧНУ і доц. Сергій Швидюк - науковий співробітник Інституту перебували в університеті Орадя, Румунія. Цей університет активно співпрацює з нашим університетом в багатьох міжнародних проектах, включаючи ЕРАЗМУС+. У цей тиждень там відбулася низка важливих наукових заходів. Одним із їх співorganizаторів був Інститут Євросрегіональних досліджень Університету Ораді, який є важливим партнером нашого НДІ європейської інтеграції та регіональних досліджень. На першому заході – Міжнародній конференції Жана Моне «Регіональний розвиток на кордонах Європейського Союзу», яка 5–7 листопада 2019 р проходила у мальовничій фортеці міста Орадя, учасники конференції обговорювали питання модернізації і розвитку регіонів Центральної і Східної Європи. А. Круглашов представив на пленарному засіданні доповідь «Регіон – регіоналізм – регіональна політика: формування України зсередини», у якій розглянув становлення та завдання української регіональної політики з початку 1990-х років і до сьогодні в контексті її євроінтеграційних прагнень, а також модерував роботу однієї секції конференції. С. Швидюк виступив на конференції з доповіддю на тему «Перспективи інтенсифікації транскордонного співробітництва Чернівецької області у контексті децентралізації», де акцентував увагу на труднощах і, разом з цим, на нових можливостях міжнародної співпраці, які з'явилися для об'єднаних територіальних громадах. У рамках Міжнародного семінару «Влада і кордони у новому світовому порядку» проф. А. Круглашов виступив на тему «Омріюючи Євразію: російська інтеграційна політика у розвороті від нео- до ретро-імперіалізму», а доц. С. Швидюк представив доповідь на тему: «Децентралізація vs федералізація: проблемні лінії на українських кордонах».

Відзначимо, що основні заходи Інституту висвітлювалися на сайті університету, на сайті НДІ (www.rieirs.org.ua), і на сторінці Інституту у Фейсбуці, а також у ЗМІ.

Директор проф.

А.М. Круглашов

17 грудня 2019 року